

NEM Meetprogramma Hazelmuizen

Sinds de negentiger jaren worden de hazelmuizen in het zuidelijkste puntje van Zuid-Limburg nauwkeurig gemonitord. Deze monitoring is onderdeel van het NEM (Netwerk Ecologische Monitoring), waarbij het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) jaarlijks de populatietrend op basis van de meest recente monitoringsdata berekent. De monitoring bestaat uit het tellen van nesten op vaste telroutes. Elk jaar worden deze telroutes twee maal afgelopen: een eerste keer in de periode 15 september- 15 oktober en een tweede keer in de periode 15 oktober- 30 november. Het optimale moment is de eerste week van oktober (met bijna alleen voortplantingsnesten) en de eerste week van oktober (met ook allemaal nestjes van de jongen) (figuur 1).

Vrijwilligers tellen de nestjes van hazelmuizen langs ruim 50 telroutes (trajecten): een bosrand of mantelzoom-vegetatie van minimaal enkele 100-en meters lang. De tellingen vinden altijd plaats in het najaar, omdat hazelmuizen vrij laat jongen krijgen en de nesten aan het eind van het seizoen het beste zichtbaar zijn. Het aantal getelde nesten is een maat voor de populatiegrootte.

Figuur 1: Jonge hazelmuis (foto Ruud Foppen)

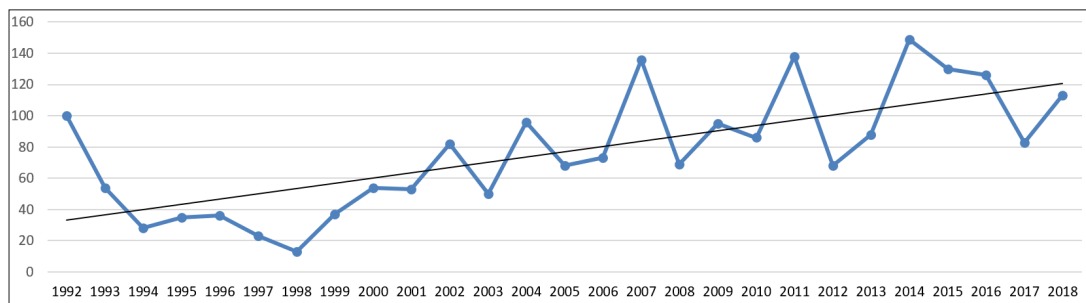
De resultaten van seizoen 2018

In 2018 zijn er net als in 2017 54 trajecten geteld, maar het aantal getelde nesten in 2018 lag met 346 aanzienlijk hoger dan de 262 van het jaar daarvoor. We zitten in 2018 ongeveer op de aantallen nesten van 2015 (356), wat nog flink minder is dan in de topjaren 2014 (472) en 2016 (437).

Zoals bekend is het aantal getelde nesten geen absolute maat voor een eventueel goed of slecht hazelmuisjaar, maar door voor allerlei factoren die de tellingen kunnen beïnvloeden te corrigeren, komt het CBS tot een index die iets zegt over toe- of afname van de hazelmuispopulatie. Met als startjaar 1992 (het nuljaar met een beginwaarde van 100), worden de tellingen van elk jaar meegewogen en ontstaat een beeld van de ontwikkeling (trend) van de hazelmuispopulatie over de jaren.

Populatietrend 1992-2018

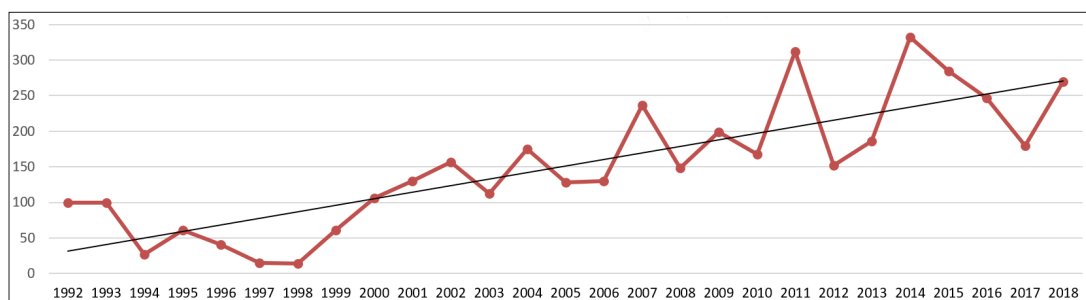
Na het matige jaar 2017 laat 2018 weer een toename zien. Net als in 2017 berekent het CBS de trend van de hazelmuis voor heel Zuid-Limburg als positief. Er is sprake van een significant sterke toename over de periode 1992-2018 (figuur 2). Wanneer er alleen gekeken wordt naar de laatste 10 jaar (2009-2018), is er sprake van een matige toename.

Figuur 2: Indexen en trendlijn van de hazelmuis in Zuid-Limburg (1992=100).

Het verspreidingsgebied van de hazelmuis in Limburg bestaat uit twee delen: een populatie ten westen van de Geul (Roebelsbos-Groote Bosch) en die ten oosten van de Geul (Vijlenerbos-Epenerbaan).

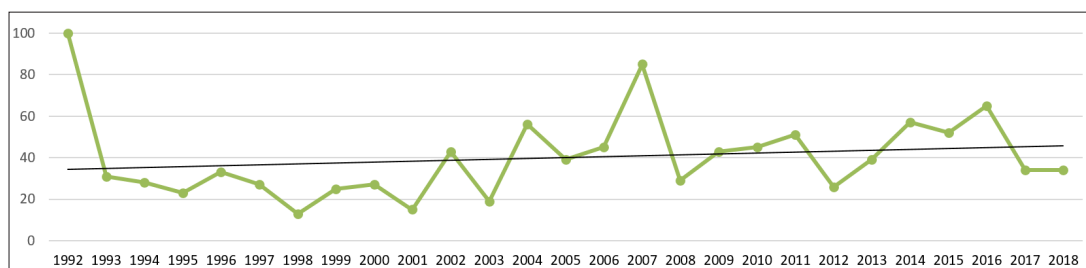
De trend in beide deelgebieden verschilt sterk: de oostelijke populatie laat een significant sterke toename zien voor de periode 1992-2018 (figuur 3) en een significant matige toename over de laatste 10 jaar (2009-2018).

Figuur 3: De index van de hazelmuis in Zuid-Limburg ten oosten van de Geul (Vijlenerbos-Epenerbaan; 1992=100).

De index van de westelijke populatie wijkt hier behoorlijk van af: deze populatie laat een matige toename zien voor de periode 1992-2018 (figuur 4), wat tevens geldt voor de laatste 10 jaar.

Met name voor de westelijke populatie lijkt het zaak het aanwezige habitat kwalitatief te verbeteren en uit te breiden, dan wel onderling beter te verbinden.

Figuur 4: De index van de hazelmuis in Zuid-Limburg ten westen van de Geul (Roebelsbos-Groote Bosch; 1992=100).

Werkdag

Net als 2018 is er ook in het voorjaar van 2019 weer een hazelmuis-werkdag georganiseerd. De boomopslag binnen één telroute (het traject bij Roth) is grotendeels teruggezet, spannend wat de resultaten dit najaar zullen zijn.

Ook in 2020 (in februari) zal er weer een werkdag georganiseerd worden. Een datum moet nog worden bepaald, die zal worden aangekondigd in de NEM Nieuwsbrief en op de website van de Zoogdiervereniging.

Figuur 5: Vrijwilligers leggen een rij van snoeihout aan tijdens een hazelmuiswerkdag (foto Griet Nijs)

Hartelijk dank

Alle tellers worden weer hartelijk bedankt voor hun inspanningen en we hopen dat 2019 net als 2018 weer een mooi telseizoen wordt met mooie resultaten. Veel plezier en succes bij het tellen.

Team NEM Meetprogramma Hazelmuisen:

[Dick Bekker](#) (landelijk coördinator), Elze Polman en Martijn van Oene en Tom van der Meij (CBS)